

Klebelsberg Központ

Dél-Budai Tankerületi Központ BV1201

Újbudai József Attila Gimnázium

1117 Budapest, Váli utca 1.

☎ 209-1686, web: www.jagbp.hu, e-mail: titkarsag@jagbp.sulinet.hu OM: 034982

01.2. számú melléklet

Az

Újbudai

József Attila Gimnázium

helyi tanterve

Magyar nyelv és

irodalomból

11-12. évfolyam fakultációja

2020

AZ ÚJBUDAI JÓZSEF ATTILA GIMNÁZIUM HELYI TANTERVE

A 11-12. ÉVFOLYAMON JELEN LÉVŐ

MAGYAR NYELV ÉS IRODALOM FAKULTÁCIÓBÓL, 2020

Az anyanyelv már nevében is a legszorosabb összetartozást fejezi ki az azonos nyelvet beszélő emberek között. A magyar nyelv és irodalom tantárgynak ezért van kitüntetett szerepe: gondolkodni tanít, ismereteket ad át, szellemi, erkölcsi örökséget hagyományoz. Fontos, hogy a tanulók ismerjék nyelvünk szerkezetét, grammatikáját, a nyelvhelyességi szabályokat, a stilisztikai árnyalatokat, hiszen csak ezek ismeretében tudják megítélni saját és a többi ember nyelvi teljesítményét. Ezek alapján ismerik fel az adott kommunikációs helyzetet, szövegösszefüggést, a műfaji elvárásokat. A digitális világ bővülésével a diákokra hatalmas információ-mennyiség zúdul. Meg kell tanulniuk kiválasztani a fontos, értékes adatokat és ismereteket, azt is, hogy ezen adatokat és információkat etikusán és kritikusan használják, építsék be tudásukba.

Cél, hogy a tanulók rendelkezzenek az irodalmi művek értelmezéséhez szükséges elemzési stratégiákkal. A művek tartalmi összefoglalásán túl vállalkozzanak önálló értelmezés kialakítására. Vegyék észre a különböző korok szerzői, művei között kialakuló párbeszédet, az irodalom vándortémáit és motívumait, értsék meg azok jelentésváltozását. Alakuljon ki a diákokban az önfejlesztés igénye. Ennek alapja az önvizsgálaton alapuló magatartás és gondolkodás fejlesztése. Az irodalmi szövegek sokfélesége biztosítja, hogy olyan esztétikai, morális, lélektani, társadalmi kérdésekkel szembesüljenek a tanulók, amelyekben felismerik önmagukat, saját gondolataikat.

A 11-12. évfolyamon tanított magyar nyelv és az irodalom tantárgyak fejlesztési céljai az alaptantervben meghatározott hat fő fejlesztési területre irányulnak: szövegértés; szövegalkotás; olvasóvá nevelés; mérlegelő gondolkodás, véleményalkotás; anyanyelvi kultúra, anyanyelvi ismeretek; irodalmi kultúra, irodalmi ismeretek. Kiemelt feladat a szövegértés és a szövegalkotás fejlesztése, az irodalomelméleti és – történeti kompetenciák élesítése, az irodalommal való értő foglalkozás elsajátítása, a kiemelkedő közép- és emelt szintű érettségire való felkészülés, esetleg irodalmi alkotások létrehozása.

Hogy pontosan mely célok kerülnek előtérbe, és milyen óraszámokban, az a csoport összetételétől, belépő tudásszintjétől, jövőbeni terveitől függ. A szaktanár saját hatáskörében mindkét irányban eltérhet a javasolt óraszámoktól, az érettségire való felkészítés érdekében bármilyen szövegalkotási, -feldolgozási blokkot alkalmazhat a megadottak helyett, bármilyen korú, témájú, műfajú alkotást olvashat és vizsgálhat a diákokkal. Amennyiben a csoport a kreatív írásra nem fogékony, úgy ez a blokk elmaradhat.

A TÉMAKÖRÖK ÁTTEKINTŐ TÁBLÁZATA:

Témakör neve	Javasolt óraszám
NYELVTAN	
Szövegértés	10
Esszé	12
Prezentáció	10
Formaszövegek	10
Szépirodalmi stilisztika	22
összesen:	64 óra
IRODALOM	
A kortárs magyar irodalom alakjai és felületei 1.	12
A kortárs magyar irodalom alakjai és felületei 2.	12
Világirodalmi olvasmányok, műelemzés 1.	12
Világirodalmi olvasmányok, műelemzés 2.	10
Motivika, intertextualitás	10
Kreatív írás, szépírás	12
összesen:	68 óra

A TÉMAKÖRÖK RÉSZLETEZÉSE:

TÉMAKÖR: Szövegértés

JAVASOLT ÓRASZÁM: 10 óra

- Szövegszerkezet
  - Szövegfelbontási technikák
- Szövegfeldolgozás
  - Vázlatolási technikák
  - Információgyűjtési technikák

TÉMAKÖR: Esszé mint műfaj

JAVASOLT ÓRASZÁM: 12 óra

- Az irodalomra irányuló analízis
- Esszéformálás
  - Bevezetőformulák
  - Szerkezetkialakítás
  - Stilizálás, nyelvi regiszter

TÉMAKÖR: Prezentáció

JAVASOLT ÓRASZÁM: 10 óra

- Bemutató létrehozása
  - Tartalom, struktúra, dizájn
  - Nyelvi regiszterek
  - Technikai lehetőségek, szoftverek
- A szóbeli előadás
  - Retorikai fogások
  - A szónoki helyzet tényezői

TÉMAKÖR: Formaszövegek

JAVASOLT ÓRASZÁM: 10 óra

- Emberi szerepek
  - Magánszféra, állampolgár, munkavállaló
- Gyakorlati szövegek
  - Szakmai portfólió
  - Formaszövegek
    - Levélformák
    - Űrlapformák

TÉMAKÖR: Szépirodalmi stilisztika

JAVASOLT ÓRASZÁM: 22 óra

- Stilisztikai eszköztár megismerése, felismerése
  - Hangszimbolika, ritmika, tipográfia
  - Metaforika, metonimika
  - Toposzok, motívumok

TÉMAKÖR: Világirodalmi olvasmányok, műelemzés 1.

JAVASOLT ÓRASZÁM: 12 óra

- Választott művek feldolgozása
  - Kortárs és klasszikus irodalom elkülönítése
  - Populáris és szépirodalom elkülönítése
  - Magyar és világirodalom elkülönítése
- Műelemzési szempontok és módszerek megismerése
- Célzott műelemzési gyakorlatok
  - Novellaelemzés módszertana
  - Összehasonlító elemzés módszertana

TÉMAKÖR: Világirodalmi olvasmányok, műelemzés 2.

JAVASOLT ÓRASZÁM: 10 óra

- Választott művek feldolgozása
  - Kortárs és klasszikus irodalom elkülönítése
  - Populáris és szépirodalom elkülönítése
  - Magyar és világirodalom elkülönítése
- Műelemzési szempontok és módszerek megismerése
- Célzott műelemzési gyakorlatok
  - Novellaelemzés módszertana
  - Összehasonlító elemzés módszertana

TÉMAKÖR: A kortárs magyar irodalom alakjai és felületei 1.

JAVASOLT ÓRASZÁM: 12 óra

- Kortárs magyar irodalmi panoráma
  - Kortárs magyar alkotók portréja
  - Kortárs magyar irodalmi folyóiratok, intézmények
  - Megjelenés előtt álló művek követése
- Választott művek, műrészletek feldolgozása
  - Kortárs témarendek, narratológia
  - Irodalomkritikai vizsgálódások
  - Célzott műelemzési gyakorlatok

TÉMAKÖR: A kortárs magyar irodalom alakjai és felületei 2.

JAVASOLT ÓRASZÁM: 12 óra

- Kortárs magyar irodalmi panoráma
  - Kortárs magyar alkotók portréja
  - Kortárs magyar irodalmi folyóiratok, intézmények
  - Megjelenés előtt álló művek követése
- Választott művek, műrészletek feldolgozása
  - Kortárs témarendek, narratológia
  - Irodalomkritikai vizsgálódások
  - Célzott műelemzési gyakorlatok

TÉMAKÖR: Kreatív írás, szépírás

JAVASOLT ÓRASZÁM: 12 óra

- Próza- és versforma részletes megismerése
  - Korstilisztikai ismeretek
  - Ritmikai kánon ismerete és alkalmazása
  - Szépirodalmi eszköztár tudatos használata
  - Szituációs gyakorlatok
- Önálló alkotás létrehozása
  - Epikus szövegtípusok gyakorlása
    - Környezet-, személyleírás
    - Párbeszédforma
  - Líragyakorlatok
    - Műfaji kötöttségek, stílusgyakorlatok

TÉMAKÖR: Motivika, intertextualitás

JAVASOLT ÓRASZÁM: 10 óra

- Motívumkövetés különböző műveken át
  - Korstilisztikai jegyek
  - Szemantika, metaforika
- Szándékos műkapcsolódások
  - Jelentéstöbbletek